

2023-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына карата мезгил аралыгындагы Талас областынын Манас районунун жергиликтүү бюджеттеринин түзүлүшүнө жана аткарылышына жана республикалык бюджеттеги айрым мекемелердин бюджеттеринин аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудиттердин жыйынтыктары жөнүндө отчет

Аудит субъектилерин

Аудит субъекти болуп – Талас областынын Манас райондук мамлекеттик администрациясы, Манас районунун Өнүктүрүү фонду, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Манас финансы башкармалыгы, Манас районунун өз алдынча башкаруу органдары жана муниципалдык ишканалары эсептелет.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Аудит субъектинин жалпы милдеттерине мыйзамдарда белгиленген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу, ошондой эле, ушул аудиттин предметине болгон жоопкерчилик кирет.

Аудит тобунун милдети

Биздин милдет, биз жүргүзгөн аудиттин негизинде жергиликтүү бюджеттердин түзүлүшү жана аткарылышы мыйзамдын талаптарына (аудиттин критерийлерине) ылайык келүүсү жөнүндө өз алдынча корутундуларга келүү болуп саналат. Аудит корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү жана тийиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор аудитордун кесипкөйлүк пикирине, анын ичинде алдамчылыктан же катадан улам олуттуу шайкеш келбей калуу тобокелдигине баа берүүдөн көз каранды. Аудит аткарылган аудитордук жол-жоболор шарттарга ылайыктуу жана алынган аудитордук далилдер бул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негиз болуп берүү үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

Предмети

Аудиттин предмети болуп, жергиликтүү бюджеттерди түзүү жана аткаруу процесстеринин, ошондой эле, жергиликтүү бюджеттеги мекемелердин жана муниципалдык ишканалардын мамлекеттик каражаттарды жана мүлктү пайдалануунун Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларынын талаптарына шайкештиги эсептелет.

Ишти аткарууда колдонулган аудит стандарттарын аныктоо

Аудиттер шайкештик аудит үчүн жетектөөчү көрсөтмөлөргө, атап айтканда, ISSAI 400 жана ISSAI 100, ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы № 01-26/56 токтому менен бекитилген Шайкештик аудитинин колдонмосуна жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2016-жылдын 20-декабрындагы №03-7/155 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жана анын аймактык бөлүнүштөрү тарабынан жергиликтүү бюджеттерге аудит жүргүзүү боюнча колдонмосуна ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкештиги

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык нормаларды сактоону, ошондой эле, аудиттин предмети анын бардык маанилүү аспектеринде мыйзамдык жана жөнгө салуучу нормаларга ылайык келе тургандыгына негиздүү ишеним алуу үчүн, аудитти пландаштыруу жана жүргүзүүнү талап кылат.

Аткарылган иштин кыскача мүнөздөмөсү

Аудиттерди жүргүзүүнүн негизи болуп, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2024-жылга аудитордук иш планы, Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн буйруктары саналат.

Аудиттер Манас райондук мамлекеттик администрациясында, Манас районунун Өнүктүрүү фондунда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Манас финансы башкармалыгында, Манас районунун 5 өз алдынча башкаруу органдарында жүргүзүлгөн.

Аудиттер Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Бишкек шаары, Чүй жана Талас областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн бекитилген программасына ылайык, аудит субъекттеринин кызмат адамдары тарабынан берилген документтердин, материалдардын, маалыматтардын негизинде жүргүзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” конституциялык Мыйзамынын 29-беренесинин 1-бөлүгүнүн 2-пунктуна ылайык, аудиттерди жүргүзүү үчүн аудитке берилген маалыматтар үчүн аудит субъекттеринин кызмат адамдары жоопкерчилик тартат.

2021-2022-жылдар мезгил аралыгына карата Талас областынын Манас районунун жергиликтүү бюджеттеринин түзүлүшүнө жана аткарылышына, айрым мекемелердин бюджеттеринин аткарылышына жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыктары боюнча аныкталган бузуулар:

- Финансылык бузуулар – **2 863,1 миң сом;**
- Бюджеттин резервдери жана жоготуулары – **6 050,2 миң сом;**
- Рационалдуу эмес пайдаланылган каражаттар – **300,5 миң сом.**

Жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыктары Манас райондук мамлекеттик администрациясынын коллегиясында каралган. Калыбына келтирүүгө тийиш болгон 388,3 миң сом финансылык бузуулардын 388,3 миң сом калыбына келтирилген.

Манас районунун 2023-жылга социалдык-экономикалык көрсөткүчтөрү:

2023-жылы Манас районунун жылдын жыйынтыгы менен айыл чарба дүң продукциясы 4 680,6 млн. сомго өндүрүлгөн, жана 2022-жылга салыштырмалуу 5,2 млн сомго ашык аткарылган, же болбосо 2022-жылга салыштырмалуу 100,1% түзгөн.

Өнөр жай продукцияларынын көлөмү 37 422,6 млн. сомго өндүрүлгөн, өткөн жылга салыштырмалуу 4 222,8 млн. сомго ашык өндүрүлгөн.

Кызмат көрсөтүү 2023-жылы 1 096 201,0 млн сомго аткарылган, чекене соода жүгүртүү 1 211 097,0 млн сомду түзүп болуп, өткөн жылга салыштырмалуу 161669 млн сомго ашык аткарылган.

Авто унаа менен 121,7 млн сомго 138,0 миң тонна жүк ташылган, капиталдык салымдардын көлөмү 2 016 021,0 млн миң сомго аткарылган.

2023-жылы Мал чарба продукцияларын өндүрүүдө төмөнкү көрсөткүчтөргө жетишкен:

- эт жана эт продукциясы 4 256 тонна;
- сүт 14863,0 тонна;
- жүн 195,3 тонна;
- жумуртка 5481,0 миң даана.

2023-жылга жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү такталган план боюнча 121 047,0 миң сомго бекитилген, анын ичинен республикалык бюджеттен максаттуу трансферттен берилүүчү каражаттар 20 065,2 миң сомго божомолдонгон.

Киреше бөлүгүнүн нактадай аткарылышы 114 638,6 миң сомду түзгөн, анын ичинен:

- салыктардын келип түшүүсү 63 567,2 миң сомго камсыздалып, план 109,2% аткарылган.

- салыктык эмес келип түшүүлөр, атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 20 532,2 миң сомго аткарылып, же божомолдогон пландан 11 766,5 миң сомго кем түшүп, план 63,6% аткарылган.

- теңдөөчү грант 10 474,0 миң сом түшүп, план же 100% аткарылган.

Республикалык бюджеттен берилүүчү каражаттар 20 065,2 миң сомго аткарылып, план 100% түзгөн.

Учурдагы аудиттерде, Талас областынын Манас районунда жүргүзүлгөн аудиттерде **9 098,1 миң сом** (аудиттин жүрүшүндө 1 127,4 миң сом калыбына келтирилген) финансылык бузуулар аныкталган, анын ичинен:

110105 Бюджеттик мыйзамдын талаптарына бюджет долбоорунун киреше бөлүгүнүн туура келбеши – 3 190,1 миң сом;

210301 Мүлктү тескөөдөн алынган каражаттардын, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн алынган кирешелердин бюджетке чегерилбеши (өз убагында эмес же толук эмес чегерүү) – 75,3 миң сом;

230207 Курулуш-монтаждоо иштеринин наркын же көлөмдөрүнүн жогорулатылышы – 729,3 миң сом;

230303 Кызматкерлердин эмгек акысына жана башка акчалай төлөмдөр боюнча ченемден ашыкча чыгымдар - 1 125,3 миң сом;

230305 ТМБ жана башка чыгымдар боюнча ченемден ашыкча чыгымдар – 2 771,4 миң сом;

230306 ТМБ ченемден ашыкча запастары жана эсептешүүлөрдөгү каражаттар – 79,3 миң сом;

310104 Негизги каражаттарды кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин эскиргендигин эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте кириштебеген, эсепке алынбаган мүлктүн болушу – 1 127,4 миң сом (аудиттин жүрүшүндө 1 127,4 миң сом калыбына келтирилгени эске алынсын).

Корутунду:

Жүргүзүлгөн аудиттердин жыйынтыгында, Манас районунун төмөнкү мекемелеринин бюджеттеринин түзүлүшү жана аткарылышы төмөндөгү жагдайлардан тышкары, бардык олуттуу аспекттер боюнча, аудиттин тиешелүү критерийлерине шайкеш келгендиги аныкталды.

Манас райондук мамлекеттик администрациясы

2023-жылга чыгымдар бөлүгү жалпы 28 883,7 миң сомго бекитилген, жыл ичиндеги өзгөрүүлөр менен 33 610,4 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 33 017,3 миң сомду түзсө, анык чыгымдар 31 723,5 миң сомду түзгөн.

Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2023-жылга Манас районун жергиликтүү бюджетте турган мекеме органдардын электр энергиясын пайдаланууга 5 053,4 миң кВт/саат ченем бекитилген, электр энергиясынын накталай пайдалануусу 6 124,8 миң кВт/саатты түзгөн, же ченемден ашыкча **2 771,4 миң сомго** 1071,4 миң кВт/саат, сарпталган. Электро энергиянын ченемден ашыкча колдонуунун себеби болуп, айыл аймактарда жаңы курулган имараттар, жаңы көчөлөрдү жарыктандыруу боюнча иш чаралардын аткарылгандыгы, ошону менен бирге 2019-жылдан бери электр энергиясын пайдаланууга ченемдер өзгөртүлбөгөндүгү менен түшүндүрүлөт.

Сунуштама:

Мындан ары, бюджеттик каражаттарды рационалдуу жана натыйжалуу пайдалануу максатында, электр энергиясын пайдаланууга бекитилген ченемдер так сакталсын жана электр энергиясына ченемдерди бекитүүдө, жаңы ишке киргизилген имараттар жана көчөлөрдү жарыктандыруу боюнча электр энергиясын чыгымдоосу эске алынсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Бердикеев Н.

Кайынды айыл өкмөтү

2023-жылга кирешелер бөлүгү активдер, милдеттенмелер жана трансферттер менен кошулуп жалпы план 17 942,8 миң сомго бекитилген, жыл ичинде 18 778,6 миң сомго такталган, кирешенин накталай түшүүсү 12 434,3 миң сомго камсыздалып, план 66,2% аткарылган, же болбосо киреше 6344,3 миң сомго кем түшкөн.

Бюджеттин чыгаша бөлүгү 17 084,8 миң сомго бекитилген, тактоолор менен 24 737,4 миң сомго бекитилген. Кассалык чыгымдар 16 234,2 миң сомду түзүп, накталай чыгымдар 16 877,4 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АЧЖМФнун жерлеринин ижарачылары менен түзүлгөн келишимдер боюнча ижара акысынын суммасы 240,0 миң сомду түзгөн, ал эми 2023-жылдагы АЧЖМФнун жерлерин ижарага берүүдөн түшкөн киреше, такталган план боюнча, 115,0 миң сомго бекитилип, план орто эсеп менен **125,0 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн.

Сунуштама:

Айыл өкмөтүнүн жерлеринин ижара акысы боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолун ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын, ошондой эле, өткөн жылдын аягына карата ижарачылардын дебитордук карыздарынын калдыгын эске алуу менен түзүлсүн.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2023-жылдын ичинде **227,3 миң сомго** негизги каражаттар бюджеттик каражаттардын эсебинен сатылып алынган, бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрынын №137- жана 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-Б буйруктары менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” Жоболорунун 6-главасынын 1-параграфынын талаптарын бузуу менен, сатылып алынган негизги каражаттар, айыл өкмөттүн бухгалтердик эсеп-кысаптын тийиштүү эсептеринде негизги каражаттар катары чагылдырылып, кириштелген эмес.

Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик ондоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 227,3 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылды..

Сунуштама:

Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик ондоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 227,3 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылганы эске алынсын.

Мындан ары, негизги каражаттарды эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1Б буйругу менен бекитилген «Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча» Жобонун талаптары так аткарылсын.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Касымов Н.

Кыргызстан айыл өкмөтү

2023-жылдын бюджетинин киреше бөлүгү 16724,1 миң сомго такталган, 16 324,2 миң сомго камсыздалган, же план 102,5% аткарылган.

Бюджеттин чыгаша бөлүгү 13204,5 миң сомго бекитилип, 19 336,7 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 17 742,3 миң сомду түзүп, фактылай чыгымдар 13 064,5 миң сомду түзгөн.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2023-жылдын башына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижара акы боюнча карыздар 300,0 миң сомду түзгөн, АЧЖМФнун жерлеринин ижарачылар менен түзүлгөн келишимдер боюнча ижара акысынын суммасы 1 848,8 миң сомду түзгөн, ал эми 2023-жылга АЧЖМФнун жерлердин ижарага берүүдөн түшкөн киреше такталган план боюнча 1 143,0 миң сомго бекитилип, жалпы план **1 005,8 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн.

Сунуштама:

Айыл өкмөтүнүн жерлерин ижаралоо боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолун ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын, ошондой эле өткөн жылдын аягына карата ижарачылардын дебитордук карыздарынын калдыгын эске алуу менен түзүлсүн.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эмгек Кодексинин 74-беренесин жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамынын 16-беренесинин 1-пунктунун талаптарын бузуу менен, айыл өкмөтүнүн вакансия болгон кызматына кадрлар резервинде турбаган жарандар негизсиз кабыл алынган, аларга жалпы суммасы **406,9 миң сом** айлык акы чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 59,8 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, бош кызмат орундарына кызматкерлерди кабыл алууда, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы жетекчиликке алынсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы № 451 "Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө" токтому менен бекитилген “Айыл өкмөтүнүн типтүү түзүмү жана штаттык санын” бузуу менен 3 ашыкча бирдиктер киргизилип, аларга жалпы **175,9 миң сом** эмгек акы төлөнгөн, анын ичинде социалдык төлөмдөр 25,9 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары айыл өкмөттүн штаттык ырааттамасы, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтому менен бекитилген, айыл өкмөтүнүн штаттык санынын чегине ылайык бекитилсин.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АЧЖМФнун жерлеринин ижарачыларынын 2023-жылдын башына карызы 300,0 миң сомду түзгөн, 2023-жылы ижара акы катары 1 848,8 миң сом чегерилген, бирок иш жүзүндө болгону 1644,3 миң сом өндүрүлгөн. 2023-жылдын аягына 2023-жылдын 31-декабрына карата, ижара акылары боюнча дебитордук карыздар 504,5 миң сомго чейин өскөн.

Сунуштама:

АЧЖМФ жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Курулуш-монтаждоо жана оңдоо иштерине жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпы суммасы **211,9 миң сомго** аткарылган жумуштардын наркынын жогорулатылгандыгы аныкталган, анын ичинде:

- "Көк-Дөбө айылындагы "Ак-Шоола" балдар бакчасына балдар аянтчасын куруу жана тосмо куруу" объектиси боюнча подрядчы "Транс-Манас-Сервис" ЖЧКсы тарабынан 35,5 миң сомго;

- "Көк-Дөбө айылындагы ФАПты оңдоо" объекти боюнча подрядчы "Транс-Манас-Сервис" ЖЧКсы тарабынан 17,3 миң сомго;

- "Май айылындагы 75 орундук окуу корпусун толук аяктоочу кошумча иштер" объектиси боюнча подрядчы "Накта" СК ЖЧКсы тарабынан 159,1 миң сомго.

Сунуштама:

Аудитте аныкталган, подрядчылар тарабынан аткарылган иштердин жогорулатылган наркын бюджетке калыбына келтирилсин, анын ичинде:

- "Көк-Дөбө айылындагы "Ак-Шоола" балдар бакчасына балдар аянтчасын куруу жана тосмо куруу" объектиси боюнча подрядчы "Транс-Манас-Сервис" ЖЧКсы тарабынан 35,5 миң сомго;

- "Көк-Дөбө айылындагы ФАПты оңдоо" объекти боюнча подрядчы "Транс-Манас-Сервис" ЖЧКсы тарабынан 17,3 миң сомго;

- "Май айылындагы 75 орундук окуу корпусун толук аяктоочу кошумча иштер" объектиси боюнча подрядчы "Накта" СК ЖЧКсы тарабынан 159,1 миң сомго.

6. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду: (стимгрант)

Курулуш-монтаждоо жана оңдоо иштерине бөлүнгөн түрткү берүүчү грантты өздөштүрүү боюнча шайкештик аудитинин жыйынтыгы боюнча Манас айылындагы Манас орто мектебинин чатырын, терезелерин, эшиктерин жана пол жабууларын алмаштыруу" объекти боюнча подрядчы "СББС" ЖЧКсы тарабынан **291,1 миң сомго** жумуштардын наркынын жогорулатылгандыгы аныкталган.

Сунуштама:

Аудитте аныкталган, подрядчы "СББС"ЖЧКсы тарабынан 291,1 миң сомго аткарылган жумуштардын жогорулатылган наркы бюджетке калыбына келтирилсин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Кеңешов Ш., Мусуралиев А.Дж. жана Ж.У. Кучуков.

Май айыл өкмөтү

2023-жылдын бюджетинин киреше бөлүгү 123 92,6 миң сомго бекитилген, жыл ичинде 7998,0 миң сомго такталган, накталай түшүүсү 8 116,8 миң сомго камсыздалып, такталган планга салыштырмалуу 100,7% аткарылган.

2023-жылга бюджеттин чыгаша бөлүгү 17 000,7 миң сомго такталып бекитилген, кассалык чыгымдар жалпысынан 15 115,1 миң сомду түзсө, накталай чыгымдар 14 216,9 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик Кодексинин 115-беренесинин 4-пунктун бузуу менен, айылдык кеңештин токтомдору менен жергиликтүү бюджетке 1 980,3 миң сомго 3 жолу өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилген.

Сунуштама:

Мындан ары, жергиликтүү бюджетти бекитүүдө, өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүүдө, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 115-беренесинде белгиленген тиешелүү мөөнөттөр сакталсын

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эмгек Кодексинин 74-беренесин Кыргыз Республикасынын "Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө" Мыйзамынын 16-беренесинин 3-бөлүгүн бузуу менен, кадрлар резервинде турбаган 2 жаран айыл өкмөтүнүн

вакансия болгон кызматына негизсиз кабыл алынган, жана **121,5 миң сом** айлык акы чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 28,8 миң сом төлөнгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, бош кызмат орундарына кызматкерлерди кабыл алууда, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы жетекчиликке алынсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманы бузуу менен, 2023-жылдын аягына карата **79,3 миң сомго** көмүрдүн калдыктары эсепте калган.

Сунуштама:

Мындан ары, товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарынын болушуна жол берилбесин. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускаманын талаптары так сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2023-жылдын 1-январына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижара акысы боюнча дебитордук карыздар 1 006,1 миң сомду түзгөн. 2023-жылга ижара келишимдердин жалпы суммасы 1 768,9 миң сомду түзгөн, ижара акыларынын түшүүсү 2023-жылы болгону 1719,9 миң сомго камсыздалып, 2023-жылдын 31-декабрына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижарасы үчүн дебитордук карыздын калдыгы 1 056,5 миң сомго чейин өскөн.

Сунуштама:

АЧЖМФ жерлеринин ижара акысы, анын ичинде айыптык санкциялар боюнча карыздарды өндүрүү боюнча иштиктүү иш-чаралар жүргүзүлсүн.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Утурова А.

Покровка айыл өкмөтү

2023-жылга карата айыл өкмөттүн кирешелер бөлүгү активдер, милдеттенмелер жана трансферттер менен кошулуп, жалпы план 35 300,0 миң сомго бекитилген, жыл ичинде план 47189,4 миң сомго такталган, кирешенин накталай түшүүсү 47 008,6 миң сомду түзгөн, же план 99,6% аткарылып, киреше 180,8 миң сомго пландан кем түшкөн.

Бюджеттин чыгаша бөлүгү 32 557,0 миң сомго бекитилип, 63 184,6 миң сомго такталган, 44 938,2 миң сомду кассалык чыгымдар түзсө, накталай чыгымдар 34 190,8 миң сомду түзгөн

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

АЧЖМФнун жерлеринин ижарачылары менен түзүлгөн келишимдер боюнча ижара акысынын суммасы 1 772,3 миң сомду түзгөн, ал эми 2023-жылдагы АЧЖМФнун жерлерин ижарага берүүдөн түшкөн киреше такталган план боюнча 1 258,6 миң сомго бекитилип, план орто эсеп менен **513,7 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн.

Сунуштама:

Айыл өкмөтүнүн жерлеринин ижара акысы боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолун ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын, ошондой эле, өткөн жылдын аягына карата ижарачылардын дебитордук карыздарынын калдыгын эске алуу менен түзүлсүн.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Араб өнүктүрүү фонду аркылуу 58 931,7 миң сомдук мектеп имараты курулуп, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин алдындагы Архитектура, курулуш жана турак-жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин актысынын негизинде пайдаланууга берилген. Андан тышкары, Араб өнүктүрүү фонду аркылуу 10 840,3 миң сомдук материалдык жабдыктар сатып алынып келип, Жайылган орто мектебине өткөрүлүп берилген. Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик оңдоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 69 772,0 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылды.

Сунуштама:

Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик оңдоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 69 772,0 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылганы эске алынсын.

Мындан ары, негизги каражаттарды эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1Б буйругу менен бекитилген «Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча» Жобонун талаптары так аткарылсын.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы №2-Б буйругу менен бекитилген «Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча» Жобонун 6-главасынын 1-параграфынын талаптарын бузуу менен, **900,1 миң сомго** негизги каражаттар эсептен негизсиз чыгышталып кеткен, анын ичинде:

3111 “Негизги каражаттар” беренеси боюнча 368,7 миң сомго;

3112 “Машиналар жана жабдуулар” беренеси боюнча 448,9 миң сомго;

3113 “Башка негизги каражаттар” беренеси боюнча 82,5 миң сомго.

Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик оңдоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 900,1 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылып, калыбына келтирилди.

Сунуштама:

Аудит учурунда, бухгалтерия тарабынан бухгалтердик оңдоп-түзөө жүгүртүүлөрү аткарылып, 900,1 миң сомго негизги каражаттар бухгалтердик эсептин тийиштүү эсептеринде чагылдырылып, калыбына келтирилгени эске алынсын. Мындан ары, негизги каражаттарды эсепке алууда, 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйруктары менен бекитилген «Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча» Жобонун талаптары так сакталсын.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Курулуш-монтаждоо жана оңдоо иштерине жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгында жалпы суммасы **117,5 миң сомго** аткарылган жумуштардын наркынын жогорулатылгандыгы аныкталган, анын ичинде:

- "Канализация жана санитардык түйүн системасын суу менен камсыз кылууну орнотуу" объектиси боюнча подрядчы "Ихлас Курулуш Сервис" ЖЧКсы тарабынан 25,3 миң сомго;

- "Накта айылындагы тигүү цехин капиталдык оңдоо" объектиси боюнча подрядчы "Накта" СК ЖЧКсы тарабынан 92,2 миң сомго.

Сунуштама:

Аудитте аныкталган, подрядчылар тарабынан аткарылган иштердин жогорулатылган наркын бюджетке калыбына келтирилсин, анын ичинде:

- "Канализация жана санитардык түйүн системасын суу менен камсыз кылууну орнотуу" объектиси боюнча подрядчы "Ихлас Курулуш Сервис" ЖЧКсы тарабынан 25,3 миң сомго;

- "Накта айылындагы тигүү цехин капиталдык оңдоо" объектиси боюнча подрядчы

"Накта "СК ЖЧКсы тарабынан 92,2 миң сомго.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспекторлор Бердикеев Н., Мусуралиев А.Дж. жана Ж.У. Кучуков.

Үч-Коргон айыл өкмөтү

2023-жылга жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү 16 299,2 миң сомго такталып бекитилген, накталай аткарылышы 25 292,2 миң сомго камсыздалып, бюджеттин киреше бөлүгү 155% аткарылган.

2023-жылга бюджеттин чыгаша бөлүгү жалпы 16 299,5 миң сомго бекитилип, 28 529,3 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 26 508,0 миң сомду түзсө, накталай чыгымдар 20 618,1 миң сомго аткарылган.

1. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эмгек Кодексинин 74-беренесин Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамынын 16-беренесинин 3-бөлүгүн бузуу менен, кадрлар резервинде турбаган жаран айыл өкмөтүнүн вакансия болгон кызматына негизсиз кабыл алынган, жана **196,0 миң сом** айлык акы чегерилген, анын ичинде социалдык төлөмдөр 28,8 миң сом төлөнгөн.

Сунуштама:

Мындан ары, бош кызмат орундарына кызматкерлерди кабыл алууда, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси жана Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы жетекчиликке алынсын.

2. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы № 451 "Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмүн жана штаттык санын бекитүү жөнүндө" токтому менен бекитилген “Айыл өкмөтүнүн типтүү түзүмү жана штаттык санын” бузуу менен 3 ашыкча бирдиктер киргизилип, аларга жалпы **225,0 миң сом** эмгек акы төлөнгөн, анын ичинде социалдык төлөмдөр 33,1 миң сомду түзгөн.

Сунуштама:

Мындан ары айыл өкмөттүн штаттык ырааттамасы, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы № 52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтому менен бекитилген, айыл өкмөтүнүн штаттык санынын чегине ылайык бекитилсин.

3. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

2023-жылдын башына карата АЧЖМФнун жерлеринин ижара акысы боюнча дебитордук карыз 1 545,6 миң сомду түзгөн, 2023-жылга ижара келишимдердин жалпы суммасы 4 099,0 миң сомду түзгөн, ал эми 2023-жылга аталган булактар боюнча кирешелердин планы 4 099,0 миң сомго бекитилип, план орто эсеп менен **1 545,6 миң сомго** негизсиз төмөндөтүлгөн, жана бюджеттин жоготуулары болуп эсептелет.

Сунуштама:

Айыл өкмөтүнүн жерлерин ижаралоо боюнча кирешелердин финансылык жылга план-болжолун ижара боюнча түзүлгөн келишимдердин жалпы суммасын, ошондой эле өткөн жылдын аягына карата ижарачылардын дебитордук карыздарынын калдыгын эске алуу менен түзүлсүн.

4. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесин жана Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын 11-беренесин бузуу менен, жайыт

комитетинин кирешесинин 1/3 бөлүгү, же **75,3 миң сом** жергиликтүү бюджеттин кирешесине которулган эмес.

Сунуштама:

Мындан ары, Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесинин жана Кыргыз Республикасынын “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кодексинин 154-беренесинин талаптарына ылайык, жайыттарды иштетүүдөн түшкөн киреше толугу менен айыл өкмөттүн бюджетине түшкөндөн кийин, Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын 11-беренесине ылайык колдонулсун.

5. Критерийлерди бузуулар жөнүндө корутунду: (стимгрант)

Курулуш-монтаждоо жана оңдоо иштерине бөлүнгөн түрткү берүүчү грантты өздөштүрүү боюнча шайкештик аудитинин жыйынтыгы боюнча “Кызыл Жылдыз айылындагы М.Рахманбердиев атындагы орто мектептин терезе блокторун алмаштыруу” объектиси боюнча подрядчы “Баракт Кей Джи” ЖЧКсы тарабынан **108,8 миң сомго** жумуштардын наркынын жогорулатылгандыгы аныкталган.

Сунуштама:

Аудитте аныкталган, подрядчы “Баракт Кей Джи” ЖЧКсы тарабынан 108,8 миң сомго аткарылган жумуштардын жогорулатылган наркы бюджетке калыбына келтирилсин.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Туйтенов Н., Мусуралиев А.Дж. жана Кучуков Ж.У.

Корутунду:

Жүргүзүлгөн аудиттерде Манас районунун төмөндө көрсөтүлгөн мекемелеринин бюджеттеринин аткарылышы бардык олуттуу аспектилерде аудиттин тиешелүү критерийлерине шайкеш келгендиги аныкталды:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин Манас райондук финансы башкармалыгы.

2023-жылга чыгаша бөлүгү республикалык бюджеттен 3 908,4 миң сомго бекитилип, 5450,2 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 5 178,2 миң сомду түзсө, накталай чыгымдар 5027,1 миң сомго аткарылган.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Бердикеев Н.

Манас районунун Өнүктүрүү фонду

2023-жылга бюджеттик каражаттар боюнча жалпы чыгымдар сметасы 30 000,0 миң сомго такталып бекитилсе, кассалык чыгымдар 18 433,9 миң сомго аткарылып, накталай чыгымдар 20436 миң сомду түзгөн.

Аудит жүргүзгөн мамлекеттик инспектор Кеңешов Ш.

**Кыргыз Республикасынын
Эсептөө палатасынын
Бишкек шаары, Чүй жана Талас
областтары боюнча аймактык
бөлүмүнүн жетекчиси**

Т.Т. Шаменов

Аткарган: мамлекеттик инспектор Н. Бердикеев